

Spoeuvoordracht voor de College vergadering van 30 juni 2020

Portefeuille Algemene Zaken (3)

Agendapunt Bo

Tekst van openbare besluiten **Onderwerp**

wordt gepubliceerd Onderzoeksvoorstel NIOD

Het college van burgemeester en wethouders besluit

Opdracht te verlenen aan het NIOD tot het verrichten van vervolgonderzoek naar het functioneren van de gemeentelijke organisatie in de periode 1930-1950 op basis van het onderzoeksvoorstel dat door het NIOD in april 2020 is ingediend en onder ID19-8896-In-20-13561 is ingeschreven.

Reden spoed

Kernboodschap

Op 2 juli 2019 besloot het college een vooronderzoek te laten doen door het NIOD naar de rol van de gemeente in en rond de oorlogsjaren. De aanleiding vormde de discussie over de betrokkenheid van de Gemeentetram bij de deportatie van Joden uit Amsterdam en over de betrokkenheid van de Sociale Dienst bij wegzending van Joodse arbeiders naar werkkampen. Het NIOD heeft o.b.v. het vooronderzoek een voorstel voor een vervolgonderzoek opgesteld en het lijkt het college een goed idee deze integrale studie te laten doen naar bestuurlijk en ambtelijk Amsterdam over de periode 1930 - 1950. De termijn die voor dit onderzoek is voorzien, bedraagt vier jaar.

Bestuurlijke achtergrond

Het college van B&W hecht waarde aan verantwoordelijk besturen. Om die reden wil het college helderheid verschaffen over het handelen van de gemeentelijke organisatie in (en rond) de Tweede Wereldoorlog.

Bestuurlijke prioriteit

De afgelopen jaren hebben verscheidene overheidsorganisaties onderzoek laten doen naar hun handelen gedurende de Tweede Wereldoorlog. Dit is ook binnen de gemeente Amsterdam aan de orde. Met dit gemeentebrede onderzoek kan een integraal beeld worden gegeven van het handelen van de hele gemeentelijke organisatie.

Wettelijke grondslag

Niet van toepassing.

Onderbouwing besluit

In de spoedvoordracht voor de collegevergadering van 2 juli 2019 is het aan het NIOD de opdracht verleend om vooronderzoek te doen naar het functioneren van de gemeentelijke organisatie in de jaren rond en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Aanleiding van deze opdracht vormden de discussies over de betrokkenheid van de Gemeentetram bij de deportaties van Joden uit Amsterdam en de betrokkenheid van de Sociale Dienst bij wegzending van Joodse arbeiders naar werkkampen.

Het NIOD heeft zijn vooronderzoek verricht en het onderzoeksvoorstel voor de komende vier jaar aan de gemeente toegezonden. De conclusie van het vooronderzoek

onderstreept de wenselijkheid van een integrale studie naar bestuurlijk Amsterdam waarin de dynamiek van de stad en het gemeentelijk beleid in de periode 1930-1950 in samenhang wordt bestudeerd. Het gaat daarbij om vragen van verantwoordelijkheid van de toenmalige bestuurders en ambtenaren, naar de motivatie en visie waarmee ze hun functioneren legitimeerden en naar de uitwerking van het gemeentelijk beleid, voor zover daar sprake van was. Het gaat om de wisselwerking tussen de gemeentelijke – de landelijke- en de bezettingsoverheid, een bestuurlijke relatie die onder de bijzondere omstandigheden van bezetting en nazificatie soms nog moeilijk was te ontwarren. En tenslotte is het van belang te kijken naar de relatie tussen de verschillende diensten onderling, dat wil zeggen om de competitie om schaarse middelen, politieke speelruimte en persoonlijke interactie van diensthoofden, wethouders en burgemeester(s).

Het GVB onderschrijft de wens van een integraal 'gemeentebreed' onderzoek en wijst op de duur van het onderzoek gezien de hoge leeftijd van de nog levende gedeporteerden.

N.B. Hoewel het GVB de hoge leeftijd van de nog levende gedeporteerden beseft, onderschrijft het de wens van een integraal gemeentelijk onderzoek om hiermee te voorkomen dat Amsterdam steeds geconfronteerd wordt met deelfacetten van zijn doen en laten tijdens en rond de bezetting.

Participatie

Zodra het onderzoek is afgerond zal de gemeente in overleg treden met de betrokken partijen om te bezien hoe om te gaan met de onderzoeksresultaten.

Financiële onderbouwing

Tabel 2: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
NIOD		I	€ 177.232,00	€ 184.519,00	€ 107.550,00	€ 124.899,00
Totaal			€ 177.232,00	€ 184.519,00	€ 107.550,00	€ 124.899,00

I=Incidenteel

S=Structureel

Consequenties gedekt?**Overige toelichting**

We hebben binnen programma 12 (Moderne Open Overheid) naar dekking gezocht, maar niet gevonden. Het NIOD-onderzoek is te beschouwen als een programma-overstijgend onderzoek. De burgemeester en de wethouders Everhardt en Dijksma stellen het op prijs om in elk geval voor de zomer over het NIOD-voorstel in het college een besluit te nemen. De dekking zal worden betrokken bij de besprekingen over de begroting van 2021 e.v.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn niet of gedeeltelijk geraamd in de begroting. Een dekkingsvoorstel ontbreekt of voorziet niet in volledige dekking en derhalve is niet voldaan aan de begrotingsregels.

Communicatie

Binnen de gemeente

Eventuele communicatie in samenwerking met het NIOD.

Buiten de gemeente

Zie hierboven.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2020-039273	Advies (pdf)
AD2020-039177	Amsterdam - Eindrapport 31-3-2020.pdf (pdf)
AD2020-039161	College van B&W Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

< 5.1.2,e Stadsarchief, 5.1.2,e 5.1.2,e @amsterdam.nl

Besluit college van burgemeester en wethouders
